

ПРОБЛЕМИ ПОЗААКАДЕМІЧНОЇ РОБОТИ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ СТУДЕНТІВ ВНЗ

Стадник В. В. к. фіз. вих., Осінчук В. В., Гавриленко М. М.

Національний університет «Львівська політехніка»

Анотація. Розглянуто сучасний стан позаакадемічної роботи у фізичному вихованні студентів ВНЗ. На основі теоретичного аналізу, окреслено проблемні аспекти у цьому керунку.

Ключові слова: студент, фізичне виховання, позаакадемічні заняття, проблеми.

Вступ. У вищих навчальних закладах останнім часом спостерігається тенденція до збільшення годин на позаакадемічну роботу у курсі фізичного виховання. Оволодіння уміннями та навичками такої форми фізичного виховання є найважливішою умовою забезпечення його безперервності. Факультативні та самостійні заняття студентів у інших формах фізичного виховання повинні компенсувати, як вважають ряд вчених [1-4, 8], недоліки обов'язкових академічних занять.

Дані літературних джерел [1-8] свідчать, що специфіка фізичної культури вимагає підтримання постійного помірною фізичного навантаження. Фахівці наголошують [1-3, 8], що позаакадемічні заняття дозволяють збільшити загальний час занять фізичними вправами й у сукупності з навчальними забезпечують оптимальну безперервність і ефективність фізичного виховання у ВНЗ.

Незважаючи на широкий і багатоплановий характер досліджень, присвячених організації позаакадемічної роботи у фізичному вихованні студентів ВНЗ, багато питань цієї складної проблеми залишаються поки що не з'ясованими. Систематизованих досліджень з вищезначених питань практично

не проводилось. Поза увагою дослідників залишилося визначення концептуальних підходів та технологічних рішень оптимізації цієї форми роботи у ВНЗ, що зумовлює наявність протиріччя між можливостями фізичного виховання щодо покращання стану здоров'я студентів і практичним забезпеченням цього. Зазначене визначає актуальність теми дослідження, що пов'язане з необхідністю теоретичного аналізу та методологічного обґрунтування стану позаакадемічної роботи у фізичному вихованні студентів ВНЗ.

Мета роботи – теоретичний аналіз проблемних аспектів позаакадемічних занять з фізичного виховання студентів ВНЗ.

Методи дослідження: аналіз й узагальнення даних науково–методичної та спеціальної літератури, та загально-наукові методи теоретичного рівня: аналогія, аналіз, синтез, абстрагування, індукція.

Результати дослідження та їх обговорення. Позаакадемічні заняття займають визначне місце у фізичному вихованні студентів. Вони є однією із ключових умов його ефективного функціонування [1, 7, 8]. Сьогодні фізичне виховання у ВНЗ переживає системну трансформацію. З'ясувати причини, зміст та оптимальні напрями подолання існуючих проблем доцільно на основі аналізу позаакадемічної роботи у ВНЗ з урахуванням особливостей вимог до підготовки висококваліфікованих спеціалістів. Проблемаам позаакадемічної роботи стосується низка наукових досліджень [1-4, 7, 8]. Серед них: теоретико-методичні основи позаакадемічних занять, способи її реалізації, інформаційне й матеріальне забезпечення, тощо.

Недостатність системи фізичного виховання У ВНЗ в обсязі двох годин на тиждень для забезпечення оптимального психофізичного стану студентів зумовлює необхідність комплексного поєднання академічних та позаакадемічних занять фізичними вправами у вільний час. Таке використання усіх форм фізичного виховання повинно забезпечити включення фізичної

культури в стиль життя студентів для досягнення оптимального рівня фізичної активності.

Реформування вищої освіти призводить до переорієнтації системи фізичного виховання на європейську модель освіти, яка має на увазі самостійність студентів у виборі форм, інтенсивності занять, викладачів, зручного розкладу. Вважається, що одним з шляхів удосконалення системи фізичного виховання ВНЗ є розширення діапазону засобів позаакадемічних занять фізичною культурою, спортом та туризмом [1, 5, 10].

Організація позаакадемічних занять студентів передбачає: підвищення рівня теоретичних знань щодо фізичної культури, підготовку до виконання тестів з програми фізичного виховання, професійну підготовленість, удосконалення рухових умінь та навичок, що були засвоєні на обов'язкових заняттях. Як зауважують ряд вчених [1, 3, 7], позаакадемічні заняття є невід'ємною частиною рухової активності студентів. Зміст і форми позаакадемічних занять фізичними вправами визначаються метою і завданнями. Їхній вибір залежить від статі, віку, стану здоров'я та рівня фізичної підготовленості студентів. Форми самостійних занять фізичною культурою студентами обумовлюються метою та завданнями фізичного виховання [3, 4].

Водночас, аналіз теоретичного надбання з питань позаакадемічної роботи у фізичному вихованні студентів ВНЗ [1-8] дав змогу виявити комплекс недоліків, що знижують її ефективність. Незважаючи на численні дослідження вітчизняних та зарубіжних авторів, недостатньо висвітленою є проблема пошуку ефективних шляхів підвищення рівня здоров'я студентів за рахунок упровадження сучасної системи позаакадемічних занять з фізичного виховання. Фахівці повсякчасно зауважують, що організація й забезпечення цих занять залишилися практично без змін протягом тривалого часу.

У контексті сучасних тенденцій у галузі фізичного виховання ВНЗ насторожує те, що студенти недостатньо високо оцінюють значущість додаткових занять фізичною культурою. У наявних працях з питань фізичного

виховання студентів ВНЗ [1-8] спостерігається відсутність досліджень, які б достатньою мірою розкривали зв'язки і відношення між метою організації позаакадемічної роботи студентів вищого навчального закладу і способами її реалізації. Спостерігається повна відсутність робіт щодо конкретних рекомендацій з цього питання. Не розроблена й методологічна основа проведення цих занять, яка вимагає насамперед теоретико-методичного обґрунтування їх системи у ВНЗ. Не виявлені теоретичні передумови організації позаакадемічної роботи студентів, орієнтованої на їхні індивідуальні особливості, не розроблені практичні рекомендації з її організації, відповідно до сучасних умов навчання. При цьому відсутні раціональна система організації, а також науково необґрунтовані педагогічні технології комплексного застосування традиційних і нетрадиційних видів позаакадемічних занять.

Не зважаючи на широкий спектр досліджуваного напрямку, ще недостатньо, на наш погляд, системних досліджень, що стосуються розробки організації позаакадемічної роботи. Як показує аналіз наукових праць, у практиці вітчизняного фізичного виховання ВНЗ недостатньо розроблені та обґрунтовані організаційно-педагогічні підходи впровадження фізичного виховання у вільний від навчального процесу час [5, 8].

Зважаючи на вищевикладене, вважаємо, що особливої гостроти набувають питання узгодженості різних форм занять й об'єднання їх в одну цілісну педагогічну систему фізичного виховання. Для цього повинна бути створена функціональна система позаакадемічної роботи з фізичної культури: методики, технології, програми для досягнення позитивного ефекту у формуванні основ здоров'я.

Висновки. Підводячи підсумок вищевикладеного, виявлено, що позаакадемічні заняття у навчально-оздоровчому процесі з фізичного виховання студентів, будучи структурною складовою цього процесу, повинні займати одне з провідних місць в підготовці фахівців у вищих навчальних

зкладах України, що є необхідною умовою успішного засвоєння навчального матеріалу для збереження здоров'я студента. Проведений аналіз теоретичного надбання з питань позаакадемічної роботи у фізичному вихованні студентів ВНЗ дозволив визначити низку проблем, що потребують вирішення з метою підвищення його ефективності. Це обумовлює необхідність подальших досліджень, які пов'язані з необхідністю теоретичного, методичного обґрунтування вказаних проблемних аспектів, пов'язаних з докорінною перебудовою організації фізичного виховання студентів у позаакадемічний час. Потрібен повний перегляд концепцій і методики фізкультурної роботи у цьому напрямку. Важливо, щоб вона стала формою активного відпочинку, спрямованою на укріплення здоров'я, виховання і задоволення фізіологічних потреб студентів.

Перспективи подальших досліджень передбачають вивчення шляхів оптимізації позаакадемічних занять фізичним вихованням студентів основних медичних груп ВНЗ.

Список використаної літератури

1. Григорович Е. С. Физическая культура в жизни студента / Е. С. Григорович, В. А. Переверзев. – Минск, 2008. – 227 с.
2. Евсеев Ю. И. Физическая культура / Ю. И. Евсеев. – Ростов на/Д : Феникс, 2008. – 380 с.
3. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання / За ред. Т. Ю. Круцевич. – К. : Олімпійська література, 2008. – Т. 1. – 390 с.; Т. 2. – 367 с.
4. Корягін В. М. Фізичне виховання студентів у спеціальних медичних групах : навч. посіб. / В. М. Корягін, О. З. Блавт. – Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 488 с.
5. Котов Є. Програмування самостійних занять фізичними вправами студентів вищих навчальних закладів / Є. Котов, А. Хомич, О. Касарда //

Фізичне виховання спорт і культура у сучасному суспільстві. – Луцьк, 2012. – № 4 (20). – С. 294–299.

6. Купчинов Р. И. Физическое воспитание / Р. И. Купчинов. – Минск : ТетраСистемс, 2006. – 352 с.

7. Присяжнюк С. І. Фізичне виховання / С. І. Присяжнюк. – К. : ЦУЛ, 2008. – 502 с.

8. Туркот Т. І. Технологія самостійної роботи студентів, що зберігає їхнє здоров'я (з досвіду роботи) / Т. І. Туркот, І. В. Осадчук // Фізичне виховання спорт і культура у сучасному суспільстві. – Луцьк, 2011. – № 3 (15) – С. 59–64.